

حقوق کیفری اختصاصی (۴)

جرایم علیه شخصیت معنوی اشخاص

مؤلفان:

محسن مرادی اوجقاز

دانشجوی دکتری تخصصی

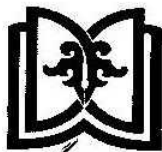
حقوق کیفری و جرم شناسی علامه طباطبائی

فلسفی دادگستری و مدرس دانشگاه

دکتر محمد وانا ای مانی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران شمال

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: الهی منش، محمدرضا،
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: جرایم علیه شخصیت معنوی اشخاص / مولفان محمدرضا الهی منش، محسن مرادی اوجقاز.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۳۹۶.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۸۵۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: حقوق کیفری اختصاصی (۴).
موضوع	: جرایم علیه اشخاص -- ایران
موضوع	: Offenses against the person -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
ژانر	: مرادی، محسن،
رده ادبی کلاسیک	: ۱۳۹۶ ج ۷ / الف ۴۰۴۹ KMH
رده بندی یوبی	: ۳۴۵/۵۵۰۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۰۵۴۸۹

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، با ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد بحث را با دفتر «مجد» کتبی گزارش فرمایید.

جرایم علیه شخصیت معنوی اشخاص

مولفان: دکتر محمد رضا الهی منش / محسن مرادی اوجقاز

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۶ تعداد: ۵۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

دفتر مرکزی مجد:

تهران، میدان انقلاب تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۷ طبقه پنجم

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۱۲۰۷۸ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۸۵۸-۰

ISBN: 978-600-193-858-0

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.com

E-mail: info@majdlaw.com

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: @majdlaw

فهرست مطالب

۹	پیش گفتار.....
۱۱	بخش اول: کلیات.....
۲۱	بخش دوم: جرایم علیه حیثیت و اعتبار اشخاص.....
۲۳	فصل اول: توهین.....
۲۵	مبحث اول: شرایط لازم برای تحقق جرم توهین.....
۳۸	مبحث دوم: مصادیق قانونی جرم توهین.....
۳۸	گفتار اول: توهین ساده.....
۳۹	گفتار دوم: توهین مشدد.....
۴۰	بند اول توهین به مقامات دولتی (موضوع ماده ۶۰۹ ق.م.ا «تعزیرات»).....
۴۵	بند دوم: توهین به رهبر.....
۴۷	بند سوم: توهین به مقامات سیاسی خارجی.....
۵۰	بند چهارم: توهین به آئین اسلام.....
۵۴	بند پنجم: توهین مطبوعاتی.....
۵۹	بند ششم: توهین نظامی.....
۶۱	بند هفتم: توهین به وکیل دادگستری.....
۶۲	بند هشتم: توهین به کارشناس رسمی دادگستری.....
۶۳	بند نهم: توهین ادبی (هجو نمودن).....
۶۵	بند دهم: توهین به زنان و اطفال.....
۶۸	بند یازدهم: توهین از طریق سامانه های رایانه ای و مخابراتی.....
۷۱	فصل دوم: افترا.....
۷۲	مبحث اول: افترای لفظی.....
۷۳	گفتار اول: نکات راجع به افترای لفظی.....
۷۶	گفتار دوم: شرایط تحقق افترای لفظی.....
۷۶	بند اول: انتساب جرم به دیگری.....
۸۰	بند دوم: صراحت انتساب.....
۸۱	بند سوم: ناتوانی مقتری در اثبات انتساب.....

۸۹	مبحث دوم: افترای عملی (فعلی).....
۹۰	گفتار اول: رفتار مرتکب در افترای عملی.....
۹۱	گفتار دوم: شرایط تحقق افترای عملی.....
۹۱	بند اول: عدم علم و آگاهی مقتری علیه.....
۹۱	بند دوم: وجود وسایل جرم در منزل یا محل کار مقتری علیه.....
۹۲	بند سوم: تحت تعقیب قرار گرفتن مقتری.....
۹۲	بند چهارم: صدور قرار منع تعقیب یا برائت مقتری علیه.....
۹۵	فصل سوم: قذف.....
۱۰۲	مبحث اول: شروط تحقق قذف.....
۱۰۸	مبحث دوم: نکات راجع به قذف.....
۱۱۴	فصل چهارم: سر اکاذیب.....
۱۱۴	مبحث اول: سر اکاذیب (استی).....
۱۱۹	مبحث دوم: نشر اکاذیب رایان ی.....
۱۲۳	فصل پنجم: تهدید و اکراه.....
۱۲۳	مبحث اول: تهدید و اخاذی.....
۱۲۹	مبحث دوم: اخذ نوشته یا سند به عنوان راه (تهدید).....
۱۳۳	بخش سوم: جرایم علیه حریم خصوصی.....
۱۳۸	فصل اول: حریم خصوصی جسمانی افراد.....
۱۳۸	مبحث اول: توقیف و تفتیش افراد.....
۱۴۰	مبحث دوم: بازرسی و تفتیش داخلی بدن.....
۱۴۳	فصل دوم: حریم خصوصی اماکن و منازل.....
۱۴۴	مبحث اول: هتک حرمت منازل.....
۱۴۴	گفتار اول: هتک حرمت منزل و مسکن دیگری توسط مأمورین دولتی.....
۱۴۸	گفتار دوم: هتک حرمت منزل یا مسکن دیگری توسط افراد عادی.....
۱۵۲	مبحث دوم: هتک حرمت املاک غیر.....
۱۵۵	فصل سوم: حریم خصوصی اطلاعات.....
۱۵۹	فصل چهارم: حریم خصوصی ارتباطات.....
۱۵۹	مبحث اول: هتک حرمت مراسلات، مخابرات و یا مکالمات تلفنی.....
۱۶۳	مبحث دوم: مزاحمت تلفنی.....

بخش چهارم: جرایم علیه آزادی تن	۱۶۷
فصل اول: آدم ربایی	۱۶۹
مبحث اول: نکات راجع به آدم ربایی	۱۷۰
مبحث دوم: موارد تشدید آدم ربایی	۱۷۴
فصل دوم: بازداشت غیرقانونی	۱۷۷
فصل سوم: قاچاق انسان	۱۸۰
فهرست منابع	۱۸۳

پیش گفتار

الهی، کار آن دارد که با تو کاری دارد، یار آن دارد که چون تو یاری دارد، ای دهنده عطا و پوشنده جفا؛ الهی، تو خواستی و من خواستم؛ الهی، نظر خود بر ما مدام کن و بر داشته خود نام کن؛ الهی، تا از مهر تو اثر آمد همه مهرها به سر آمد؛ الهی، اگر بر دار کنی روانست مهجور مکن و اگر به دوزخ بستی رضاست از خود دور مکن؛ الهی، ما را فرا جرم مگذار، جرم ما در گذار؛ الهی، بنده را سه آفت نگاه دار، از وسوسه شیطانی و از هراس نفسانی و از غرور نادانی؛ الهی، دانی که نه به خود به این روزم و نه به کفایت خویش شمم، هایت من افروزم از من چه آید؟ و از گرد من چه گشاید؟ شکر من به انعام تو، توبه من به عیادت سر، ذکر من به الهام تو، همه تویی من که ام، گر فضل تو نباشد من به چه ام؛ الهی، هر چند نه ما گنه کاریم تو غفاری، هر چند که ما زشتکاریم تو ستاری.^۱

قبل از بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی رشته حقوق در تاریخ ۱۳۹۴/۹/۲۳، جرایم علیه اشخاص اعم از صدمات مادی یا معنوی به عنوان سه واحد از واحدهای درسی دوره کارشناسی مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفت. نگارندگان در پیشگفتار کتاب حقوق کیفری اختصاصی یک به این موضوع یعنی «تجزیه شدن کتاب دوم (صدمات معنوی) به آن اشاره نموده‌اند. از این رو، با توجه به تسلسل حاصل، جرایم علیه شخصیت معنوی اشخاص (صدمات معنوی) به عنوان حقوق کیفری اختصاصی چهار، یک واحد از واحدهای درسی دوره کارشناسی حقوق را به خود اختصاص داده است.

در کهن ترین قوانین مدون و مکتوب نیز جرایم علیه شخصیت معنوی، بیان و برای آن مجازات تعیین شده است؛ به عنوان نمونه در قانون «اور- نمو» یا «اورنامو» که از

۱. مناجاتی از خواجه عبدالله انصاری.

قوانین مکتوب دوره حکومت سومری‌ها می‌باشد، نسبت دادن جادوگری و سحر و یا نسبت دادن رابطه نامشروع با مردان بیگانه (خیانت در روابط) با پرداخت جریمه یا خسارت به شاکی منع و برای آن مجازات معین شده و یا در قانون حمورابی برای جرایمی که موجب هتک حرمت اشخاص می‌گردد، مجازات شدیدی پیش بینی نموده به نحوی که مجازات جرم «قذف» (متهم نمودن یک راهبه یا همسر شخص دیگر) بازداشت و تراشیدن موی سر مجرم بوده است.

در کتاب حاضر که در مقابل دیدگاه خوانندگان محترم و ارجمند قرار می‌گیرد به بررسی و تحلیل جرایم علیه حیثیت و اعتبار اشخاص (نظیر توهین، قذف و افترا)، جرایم علیه حریم خصوصی (نظیر حریم جسمانی و منازل و اماکن) و جرایم علیه آزادی تن (نظیر آدم رای) پرداخته ایم و به فراخور بحث به جرایم ارتكابی از طریق سامانه‌های رایانه‌ای یا اینترنتی نیز اشاره شده است. هم چنین، سعی شده جهت آشنایی دانشجویان و دانش‌آموزان در بوته عمل، رویه عملی محاکم (آرای وحدت رویه، آرای شعب سه‌گانه دیوان عالی کشور، آرای دادگاه‌های تجدیدنظر، نظریه‌های مشورتی و مانند آن) سازمان - رایحه علیه شخصیت معنوی اشخاص بیان شود و در حد بضاعت، به عقاید و اندیشه‌های اساتید این حوزه نیز اشاره شده است.

با التفات به این‌که هر اثر و کوششی علمی از اشتباه و ایراد نیست، ضمن پذیرش تمامی کاستی‌ها و نواقص در جهت رفع آن از پژوهش‌گران، اساتید، اندیشوران و صاحبان فضل استدعا داریم که بر نگارندگان منت نهند، نواقص و کاستی‌ها را از طریق پست الکترونیکی ذیل^۱ و یا از طریق ناشر محترم، تذکر دهند. بیان بر خود فرض می‌دانیم از مدیر محترم انتشارات مجد جناب آقای دکتر سید محمد حسینی نیک و همکاران ارجمند ایشان به جهت آماده سازی و انتشار اثر مزبور کمال قدردانی و تشکر را بنماییم. از خداوند منان برای همه این بزرگواران توفیق روزافزون آرزو مندیم.